

ПРЕСЛѢНІЕ ВЪ РУСИИ

ИЛИ

РУСКА-ТА УБИЙСТВЕННА ПОЛИТИКА ЗА
БЪЛГАРЫ-ТЫ.

ОТЪ

Г. С. Раковскій.

(Съ предисловіе отъ З. Стояновъ).

Издание на в. «Независимость».

СОФІЯ

Скоро-печатница на К. Т. Кушлевъ

1886.

ИЗДАНИЕ ВЪ РАССУДКѢ

ИЛИ

РАССУДКА ТА ВЪНШНЯГО СЪВЕТА ПОДЪИЖКА ЗА
ВЪНШНЯГО СЪВЕТА

ОДЪ

Г. С. Сакоевскій.

(Съ издательствомъ Г. Сакоевскаго)

Изданіе въ 1886 году.

С П Е Т Е

Съ издательствомъ Г. Сакоевскаго

1886

ПРЪСЕЛЪНИЕ ВЪ РУСИЖ

ИЛИ

РУСКА-ТА УБИЙСТВЕННА ПОЛИТИКА ЗА
БЪЛГАРЫ-ТЫ.

ОТЪ

Г. С. Раковский.

(Съ предисловие отъ З. Стояновъ).

Издание на в. «Независимость».

СОФИЯ

Скоро-печатница на К. Т. Кушлевъ.

1886.

ПРЕДИСЛОВИЕ.

Тѣжки времена прекарва днесъ нашето отечество България. Като оставимъ на страна *сестра* Сърбия, священный троенъ съюзъ, въ който участвувать трима императори и който има за цѣль да варди да са не пролива капка човѣшка кръвь, — всѣки честенъ човѣкъ, който може да мисли и да разсѣждава що годѣ, ще да се съгласи съ насъ, че най-голѣмий ни неприятель днесъ е официалната Руссия.

Нѣма пакость, нѣма мерзость, даже и подлостъ, които да не е пуслала въ ходъ тая държава на чело съ нейний Гирсъ и Катковъ отъ 6-й септемврий насамъ, т. е. отъ тоя знаменитъ день, когато ние почнахме своето *истинско* политическо и самостоятелно съществуване. Въ Цариградъ ли, въ Пиротъ ли, въ Букурещъ ли, се засмѣе и българскій богъ, руското правителство тича да свари да разваля и да пакостничи. Ако то днесъ иска, щото Румелия да си остане пакъ пашовска страна, а байонетите на българскитѣ синове въ единъ прекрасенъ дель бутватъ дипломатическата мастилница на Гирса и му ис-

кривяватъ ченето, то това сѣщото правителство забравя своите първи думи и предлага вече *Санъ Стефанска България*. А защо я то предлага? Защо такъва глупа непослѣдователность? — «Желае ни доброто; не ни е забравила», отговарятъ кокошите умове, въ това число и ония наши измѣнници братия, които си продаватъ съвѣстьта за монетата *чистаго сребра* въ руското консулато. — «Вие сте идиоти», казваме ние. Руското правителство желае двѣ нѣща. Първо, да протака работата, да ни държи въ военно положение, което е убийство за България, та дано въ тие усилни времена ся появи нѣкое негодование по между ни, и то, руското правителство, като всеко *покровителско*, да каже: „Ето че безъ мене неможатъ българите; дайте ми воля да отида съ моите камбани, камшици и бѣсилки да нарѣдя работите.“ Вгору, че като стане съединението, както и да е, извършено само отъ българи, то руский Пловдивски консулъ ще може да интригува само мѣжду калугеритѣ на Шипченский манастиръ, нѣма той да управлява вече Румелия, не ще има възможность да сѣе развратъ и да проповѣдва шпионско-полицейските начала на страшното III-то отдѣление.

Лъжатъ са ония, които мислятъ, че руски-

те дипломати сж по начало противъ съединението. Тие сж готови днесъ да направатъ това съединение, нъ забѣлжете, тѣ да го направятъ сами, а не и българите. Тѣ желаятъ, щото това съединение да го донесе нѣкой бѣломустакатъ генералъ, съ покрити гърди отъ ордени, нѣкой Обручевъ или Сомовъ, когото да срѣщатъ по всичките градове гологлави съ хлѣбъ и соль, съ камбани и молебень, а той да се надува, се да излизатъ само изъ устата му думите: «такъ приказано», «не разсуждать», «не бунтовать», «воля Его Императорского Величества такая», «ви народъ неопитный», «вие трѣба да слушате и се покорявате», «има за васъ кой да се грижи» и пр. и пр. А русскій консулъ върви подиря му и му шепне на ухото: «прибавете още на тие братушки, че азъ като минавамъ изъ пазара трѣбва да ми ставатъ на крака, думата ми да не правятъ на двѣ, името ми да бѣде свято въ вѣстниците имъ, да се пише съ голѣми букви.» По нататъкъ, слѣдватъ руските инструктори-офицери, облѣчени парадно; по-главните отъ тѣхъ шепнатъ на генерала, да *доведе до свѣденіе* на непокорните братушки, да не търсятъ отъ тѣхъ оправдателни документи, а по-долните чинове са зжбятъ на гологлавите братушки и казватъ: «Познахте ли сега

какво значи Руссия? Единъ път проливахме кръвъ, сега пакъ ви носимъ на готово съединението, а вие, паршивци, само печелите парички и викате «урра.» А братушките цѣфнали и не завързали. Сътурена на гърдите рѣка, съ тѣло пригнато като въпросителна, хиятъ са като заклани и казватъ: «благодаримъ ви ваше високоблагородие, ние сме ваши дѣца, Руссия ни е майка. Колкото ваше в. благородие сте повече въ България, толкова по-много са обажда и нашия алжшъ-веришъ.» — «Такъ, такъ,» отговаря високото благородие и издрънчава отъ удоволствие своята обкована съ сибирско сръбро сабля. А камбаните гърмятъ ли гърмятъ!

О, пусто да остане подобно съединение! Ние го нежелаеме и на най-върлите си душмани. Джанамъ, ние искаме да имаме история, минало, свои герои, наше «урра.» Какъ неможатъ да разбератъ това, московските славянофили? Ревне ни са, ей така, щото мѣжду безбройните чужди паметници по всичките краища на отечеството ни, да има запазено и едно кѣошенце наше, българско. Искаме да видимъ ние, че мѣжду различните площади и улици на градовете, украсени съ имена: «Московска», «Александровска», «Аксаковска», «Паренцова», «Гуркова», «Славянска», «Николаевская», «Невская,» и пр., да блѣщука и вѣщо

като: «6-й септемврий», «Сливница», «Драгоманъ», «Батембергъ» и т. н. Лошо ли искаме? Лошо добро, искаме си го у насъ, дома, на бащиното си свято огвище. Чуждото ние не щеме; но желали бихме, щото и чуждите да си подръпватъ покровителската ржчица отъ нашето, защото тя може да бжде опарена, не основана на много закони, а въ такъвъ случай, християнската любовъ почва да капризничи....

Но хората, които съж унищожили Полша, Малоруссия и Бессарабия, не искатъ да слушатъ. Турили единъ пътъ тѣ намѣрение да правятъ отъ България *Задунайска Губерния*, нищо свято не ги спира. — «Всѣко тържество на България е смъртъ за Руссия», пишеше въ единъ брой на *Русь* покойний екзалтиранъ славянофилъ, Аксаковъ, за когото се проляха толкова сълзи въ Сѳ. книжевно дружество. «Какви съж тие Крумовци, Симеоновци и Борисовци? Развѣ неможаше и безъ тѣхъ?» . . . пишеше същия тоя Аксаковъ по поводъ на княжеската прокламация къмъ българ. солдати, въ която са казваше: «Вие, синове и потомци на Крума и пр.» Виждате до колко е жестокъ билъ горѣщия славянофилъ. Негова милость желаялъ, щото ние да са необръщаме къмъ нашето минало, да замѣстиме името на Крума и

Симеона съ Ивана Грозний и съ Екатерина вторая.

Но ще да кажатъ мнозина: «Руссия бѣше, която ни освободи». Да, това е вѣрно, това е велико събитие, ние сме благодарни на покойний Александра II, името му ще бѣде у насъ священо до вѣка, благодарни и признателни сме на цѣлий русски народъ. Но трѣба ли да бждемъ благодарни и за това, че Руссия ни освободи, за да ни зароби изново, — нѣщо, което тя доказа вече отъ 6-й Септемврий насамъ? Ние сме благодарни на рускиятъ народъ, който никога не ни желае злото, защото е удушенъ повече отъ насъ, както бѣхме въ турско време; благодарни сме и на покойний императоръ; но не и на днешното русско правителство, състояще отъ 5—6 души узурпатори. Това правителство иска да ни глътне. Не го искаме, защото то има: бѣсилки, Сибирь, Сахалинъ, III отдѣление, тюрми, нагайки, камбани, шпиони и проч. Ако то иска да има съ насъ братски и чловѣчески съюзъ — добре дошло. Но то иска дружбата на вълка съ ягнето! . . .

Въ днешно време, когато това правителство, състояще отъ Гирса, Толстой, Побѣдоносцевъ, Катковъ и пр., е подигнало върху ни чисти и нечисти средства, когато то иска да ни задуши съ една лъжица вода, гдѣто се е казало, когато

пеговите безконтролни рубли се пръскатъ безбожно въз България за цѣли незаконни и погански — ние намислихме да обадимъ на читателитѣ си мнѣнието на Г. С. Раковски, какъ той е глѣдалъ на официална Руссия и на нейната политика. А кой е Раковски — срамъ ще бжде за всеки българинъ, ако не отговори, че той е българско свѣтило, че той се е мъчилъ и трудилъ за България цѣли 25 години, че той е вече умрѣлъ (за да не каже Цанковъ и Икономовъ, че е билъ *радикалъ* и анархистъ), че миналата година му се донесоха костите въ София, на които се поклони цѣлъ български народъ. Тоя Раковски е написалъ брошурата подъ заглавие: *«Прѣселение въ Руссия или русската убийственна политика за българитѣ»*, която брошюра днесъ предлагаме на читателите. Тая брошура е написана въ 1859 г., когато е почнало преселението на Видинските българи, печатана е за първъ пѣтъ въ *«Дунавски Лебедъ»* като подлистникъ. Тя е писана въ такива времена тѣжки и усилни, когато България е била неизвѣстна, когато сме нѣмали княжество, войска, Сливница, Пиротъ, когато само той, единъ Раковски, е билъ защитника на България. Въ такива тѣжки времена, той пакъ не е казвалъ: *«не му е времето. трѣба да се помълчи, да не закачаме Руссия»*, — какъ

то днесъ обичатъ да философствуватъ нашитѣ дипломати.

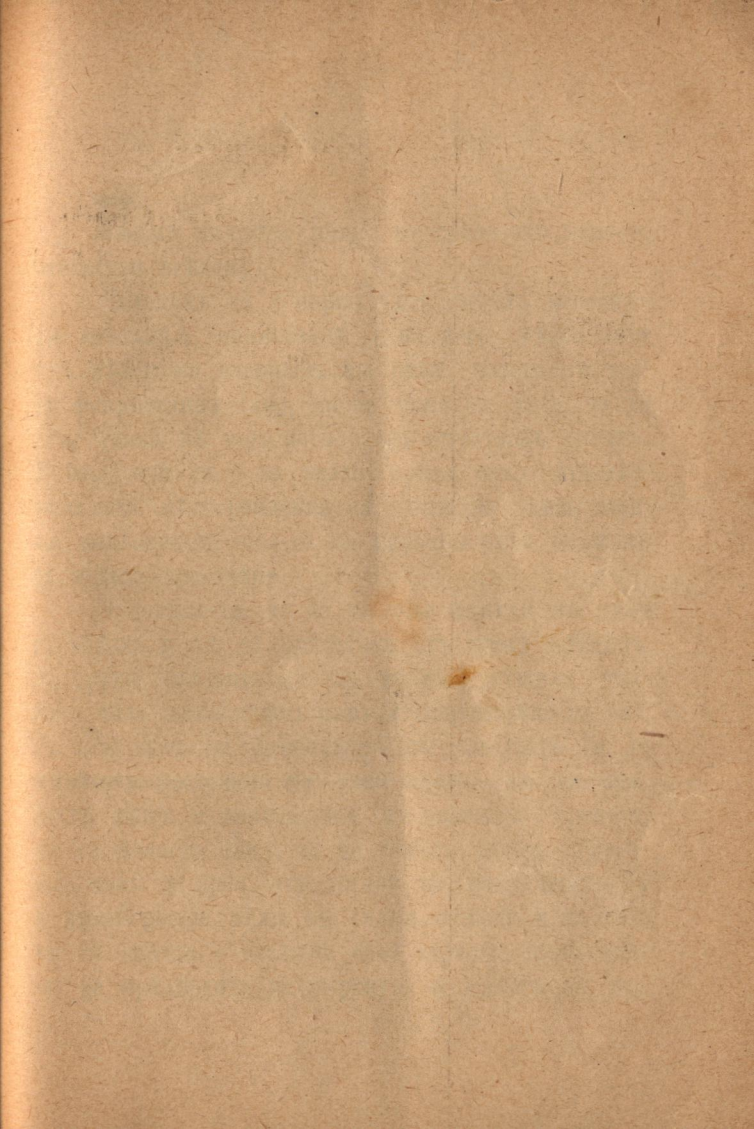
Поклонъ върху прахътъ на великий бългaрски мъченикъ, че и въ днешните времена можемъ да си послужимъ съ неговото име. Като народъ, ние можемъ да се гордѣеме, че всичкитѣ ни народни дѣятели и патриоти: Г. Раковски, Л. Каравеловъ, В. Левски, Хр. Ботйовъ, А. Кънчевъ, П. Воловъ, Г. Бенковски и проч., сж биле противъ официална Руссия. Никога, тѣ не сж апелирали къмъ нея, защото сж знаели, че нейний камшикъ повече боли отъ турск я.....

Русчукъ, 1-й Мартъ 1886 г.

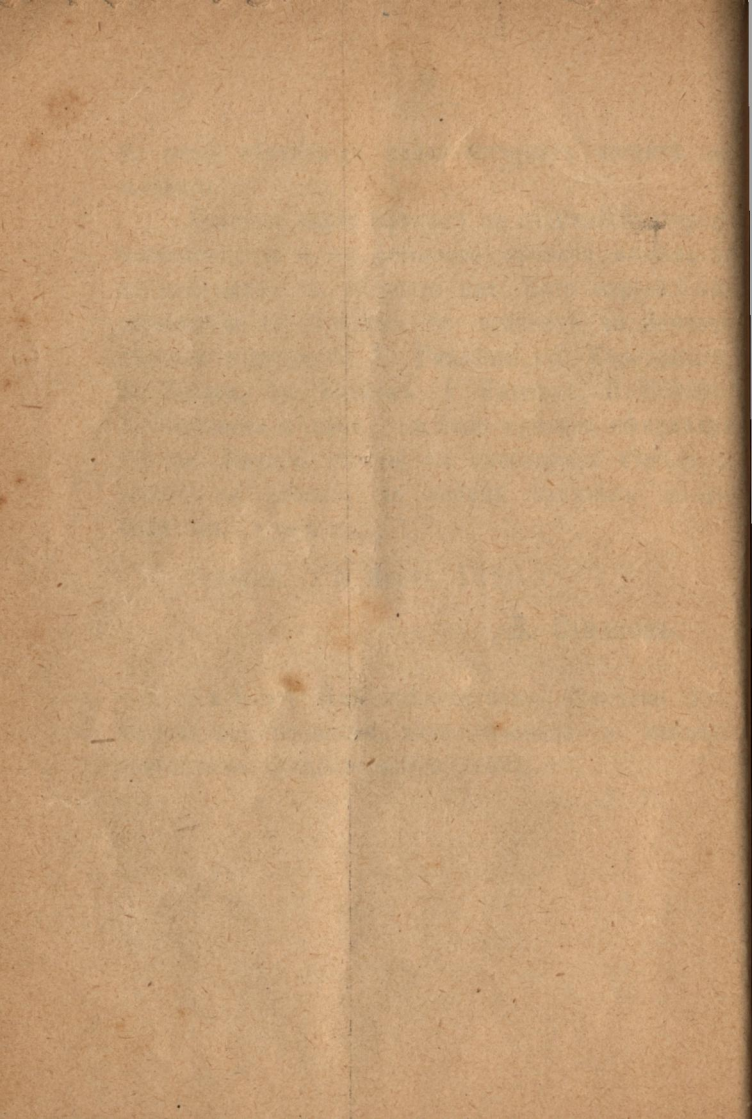
3. Стояновъ.

З а б. — Ний прѣпечатваме буквално брошурата на Раковский, като спазваме и нейното оригинално правописание и язикъ.

З. С.

Нѣма по-свѣто нѣщо на свѣта отъ мило-то отъчѣство всѣкому.

Чьловѣкъ дѣ е пьрвы пжть видѣль небеснж-тж свѣтлинж, привързанъ е на него мѣсто като отъ нѣкож-си очарователнж силж, коя-то го тег-ти непрѣстанно тамо, що-то може ся каза, че тя сила става въ него като единъ естественъ нагонъ. Всѣкы, кой ся е за малко врѣмя само отдалѣч-валъ отъ мѣсторождения си, познава тжж слад-кж склонность, коя-то съ никаквы рѣчи не може ся исказа пристойно.

Чьловѣци-ти, до де сж още живѣли въ диво състояние и сж ся прѣселѣли отъ единъ прѣдѣль на другы, *скытающи ся*, не сж усѣщали тол-кова тжж склонность камъ мѣсторождение-то си ; нъ отъ какъ сж почнжли да ся заселжтъ и да живѣжтъ постоянно на едно мѣсто, да си пра-вжтъ кжщи и покжщнины, да зидажтъ храмове, да ся молжтъ Богу, да си сѣжтъ лозия, гради-ны, нивы и проч. отъ тогава тя склонность ся е прѣобърнжла вѣкы въ силнж любовь и въ тѣх-ны-ты сьрдца е ставжла една страсть, што то всѣ-кы да прѣдпочита да жьртвува и животь си, отъ

гдѣто да пропусти другыго да потъпчи мило-то му мѣсторожение и у общо отъчѣство-то му.

Чьловѣкъ же, кой-то ся скыта отъ едно мѣсто на друго, оставя мѣсторожение-то си пусто и не ще да знай нищо за общо-то си отъчѣство, той е подобенъ на едно безсловесно животно, кое-то живѣй на свѣта само и само да ся прихрани. Такыва чьловѣци сж укорени отъ сичкыя свѣтъ и назовавхть ся съ прѣзрѣние *скытници*!

Русско-то правителство, кое до сега льстѣше нашиты добродушны Българы съ сѣкаквы лукавы и льжовны обѣщания, днѣсь вѣкы открыва було-то си и явно показва убийственнх-тж и злобнх-тж си политикх камъ тѣхъ. То е наумило и труди ся съ сичкы-ты бесчестны и лукавы срѣдства да разори и опустоши мило-то ни отъчѣство Българиж и да уникаквы нашх-тж народность, само-то намъ скжпоцѣнно и свяго наслѣдие!

Русско-то правителство съ прѣдателскы начинъ е успѣло да издѣйствува фирманъ отъ Портж-тж, въ когото му ся допуца да прѣселѣва Българы-ты въ свои-тѣ умразны пустыни. Отъ него подкупени безчювственни вѣкои-си Българе скытхть ся по бѣднх Българиж и мамхть прѣстодушнаго народа да ся прѣсели въ Русиж, като му правхть много льжовны и мечтайны обѣщания! . .

Въ Видинскѣ-тѣ бѣднѣ область тѣя народоубийци сѣ успѣли да придумѣтъ и измамѣтъ множество челяди, и въ Видинѣ сѣ е отворила явна канцелария, дѣ ходѣтъ тѣи окаянни Българе да сѣ упиевѣтъ за прѣселѣние въ Русиж, като имѣ давѣтъ и нѣщо-сѣ пары да гѣ заловѣтъ по-добрѣ и като гѣ заплашвѣтъ льжовно чрѣзъ подкупницы-тѣ сѣ и отъ страны ушь турскаго правителства, че ако не сѣ прѣселѣтъ въ Русиж, щѣтъ гѣ прѣсели послѣ на силѣ въ Азиж ! Лѣжа лукава ! само да измамѣтъ простаго народа да сѣ прѣсели.

Длѣжность свѣята камѣ мило-то ни отечество налага ни да открыймы простодушному народу, какво нѣщо е тѣя Русия и нейно-то мѣчителско монголско правитѣлство, и какви вѣчни мѣжы гѣ чѣкѣтъ, ако сѣ тѣи изльжѣтъ и идѣтъ да влѣзѣтъ въ нейны-тѣ желѣзвы нехти. Нѣ прѣди да дойдемѣ на той-зи прѣдмѣтъ, нужда е да покажемѣ въ кратцѣ нашимѣ братиямѣ, каквы неприятѣлскы сношения е имала тѣя още отъ стары врѣмена съ наши праотцы и какъ сѣ е сѣкоги старала да гѣ завладѣй, каквы же злины имѣ нанесла до сега за награджъ що сѣ ѣ тѣи кръстили и пѣрвы-тѣ начѣла образования и дали.

Послушайте, братия Българе, а особито вые отъ Видинскѣ область !

Руси ти сж были единъ най-дивъ и най-варварскы народъ, какъ-то сж си и до сега оставили таквѣ-зи най-голѣма-та имъ часть.

Българе-ти сж гы най-напрѣдъ покръстили, дали имъ сж писменность, священно-то писание и първо-то образование.

Това е познато бѣкы отъ сичкы свѣтъ и тѣхни-ти учени го признавѣтъ. Нъ какво благодарение сж отдали тии Българомъ за това благодарѣние ! Ето :

Разорили и завладѣли волжанско то имъ пространно царство и *порусили* до сушь тамошны-ты Българы, като имъ наложили на силѣ языкъ си.

До врѣмя-то Великаго Симеона, Царя Българскаго, южни-ти страны Русии, кои-то днесъ назовавѣтъ *Мала-Русия*, сж были населѣни се отъ Българы, съставляли сж часть отъ Българското обширно Царство нъ и тии сж паднѣли въ русекыты мѣчителскы рѣцы и днѣсь сж до сушь цорусени. Освѣнъ историж-тѣ, коя свидѣтельствува, тѣхенъ языкъ, пѣни и обычаи сж още живи доказателства на това. Тии още не приемѣтъ да ся назовавѣтъ и *Руси* !

Русско-то Царство отъ вѣмя-то князя имъ Свѣтослава (969—976) е почнѣло да ся усиля и да напада явно на Българы-ты. Той Свѣтославъ, като го бѣхъ наѣмнѣли съ заплатѣ Българе-ти, да дойде да имъ помогне противъ Византийци-тѣ и противъ Царя имъ Петра, Симеонова сына, зашто-то той бѣше ся сродилъ съ Византийцы ты и държѣше тѣхнѣ-тѣ политикѣ, той рускы Князь Свѣтославъ, щомъ влѣзи въ Българиѣ почнѣ да плѣни и граби, и поиска му ся даже да ѣ завладѣй, щото ония, кои-то го бѣхъ призовали на помощь, обърнѣхъ ся противъ него, изгонихъ го отъ Българиѣ съ помощь-тѣ на Византийцы ты и наѣ послѣ Българе-ти въ Южнѣ Русиѣ, на Днѣпра рѣкѣ, избихъ му сичко войнство и него самаго.

Отъ вѣмя же того Свѣтослава до вѣмя Великаго Петра, Българе ти никаквы приятелскы сношения не сѣ имали съ Русы-ты. Великий Петъръ първы е почнѣлъ да мысли какъ да распространя владѣние-то си въ Българиѣ и той е начнѣлъ да интригува противъ Влахо-Богданскы ты князеве, кой бѣхъ до него вѣмя Българе, а имянно противъ Кантимира, Молдовскаго Князя. Той злочестивый князь, измамень отъ рускѣ-тѣ злобѣ и лѣжливѣ политикѣ, быде унужденъ да

остави Молдавско-то Княжество и да прибѣгне въ Русия, отъ дѣто на малко останѣ да го прѣдадѣтъ неприятелѣмъ му Туркамъ !

Отъ тѣхъ врѣмена, като почна да слабѣе Турция, Руси-ти почнаха често да минуватъ Дунава и да разоряватъ бѣдно то ни отечество. Колко-то пѣти руски-ти войски сѣ минували Дунава, най голѣмы опустошения и разорения е прѣтърпѣло наше-то бѣдно отечество. Отъ единъ странѣ необуздание-то тогдѣшно турско нередовно войнство е плѣнило, клало, грабило и робило Българи-ти, а отъ другъ странѣ руски-ти войски, още по-свирѣпи и по-немилостиви отъ Турци-ти, опустошавали сѣ лозяна, ниви, грабили овци говеда и горили Български-ти градове и села ! А кога сѣ ся вращали, или побѣдоносци или побѣдени, карали и отвлачали сѣ на силѣ по вѣколко-си тысящи български домородства и заселѣвали сѣ ги въ обширни-ти си пустыни ! Отъ тѣхъ врѣмена ся находѣтъ чакъ въ Харьковскѣ-тѣ губернии множество заробени Българе, кои още не сѣ си изгубили съвѣтъ языка ; тии сѣ двѣсѣ *крѣпостници* : робы, които ги продаватъ притяжатели имъ (спахии) единъ другому си като овци и говеда !

- Въ 1812 л. кога бѣха минѣли руски-ти

войски въ Българиѣ и бѣхъ достигли до Шуменъ, отъ еднѣ странѣ Русия издаде прокламациѣ на Българскы языкъ (печатанѣ въ Букурещъ) и възбуждаше Българы-ты да станѣтъ противъ Турчина, а отъ другѣ странѣ горѣше градища и села имъ и на силѣ прѣкарваше нѣколко си тысящи челяди прѣзь Дунава! . . . Въ тѣхъ врѣмена сѣ изгорени отъ Руси-ты: Разградъ, Арбанашко велико село, Свищовъ, Рухчукъ и другы много градове и села, коихъ-то развалины и разсыни още до днѣсь сѣ виждѣтъ! Много же старци помнѣтъ и проповѣдѣхъ сѣ крѣвавы сълзы тѣхъ врѣмена.

Въ 1828 л., кога-то Дибичъ прѣминѣ Балкана и достигнѣ до Одринъ, пакъ сѣщо-то послѣдова. Отъ еднѣ странѣ подбудихъ нѣкои-си Българы, да земѣтъ участие въ боя и да сѣ смразѣтъ сѣ Турцы, а отъ другѣ немилостивити Руси като сѣ свършихъ работѣ, опустошихъ като скакалци тѣхъ мѣста; отъ дѣ-то поминѣхъ, отвлѣкѣхъ пакъ нѣколко-си тысящи домородства Българы въ пустѣ си Русиѣ! Множество отъ тѣхъ разорани села въ Руманѣ и отъ тѣхъ странѣ на Старѣ-Планинѣ сѣ още и до днѣсь виждѣтъ въ бурянѣ и трѣнакѣ обрасли!

Въ 1854, пакъ щомъ минѣхъ подъ Сили-

стръж, незабавихъ да издадътъ прокламациъ, подписанъ отъ Паскевича и искахъ да подбудятъ Българи ты да ся дигнатъ противъ Турчина, а отъ другъ странъ бѣхъ приготвили и законы, по кои-то да владѣятъ Българиъ, ако чърна сѣдбина бѣ ъж покорила тѣмъ. Нъ щомъ ся видѣхъ побѣдени, незабавихъ да ся ползуватъ отъ обичнъ-тж си хыщъ (ловъ), и тжй отвлѣкъхъ пакъ съ себе си тринайсетъ тысящи домородства въ Бессарабиъ.

Всѣкогы проклята Русия, когы е имала бой съ Турцы, лгала е бѣдны-ты простодушны Българи, че ушь за тѣхъ отвара такъвъ бой и че ушь тѣхъ иде да освободи! Нъ нейна та цѣль всѣкогы е была да имъ разоре мило-то отъчство и да гы прѣселѣва малко по малко въ земъ тж си. Нейна-та злобна политика ся познава твърдѣ добрѣ и отъ това, що тя ни въ единъ си договоръ съ Турциъ нищо добро не е спомяналъ за Българи, ако и да е имала най-добры удобства на това. Тя всѣкогы е само свож-тж ползъ гядала, а собственно за завладѣтелны-ты си планове е имала грыжъ, какъ по-добрѣ да гы положи въ дѣйствие. На това тя, освенъ лукавщины, безбожно е употрѣбѣвала за оржиде и православнъ-тж вѣрж и ползувала ся е отъ по-

божии-ты и простодушны-ты Българы, кои-то въ тѣхъ врѣмена сж гядали на неж като на еднж спасителж ! *) Тя най-много е противодѣйстви-вала, въ послѣдни-ты дни, и на нашъ священъ за духовенство въпросъ и употрѣбила е сичкы лукавы срѣдства да уничтожи това народно искание, та да останжтъ Българе-ти пакъ подъ гръко-фенерско-то духовно робство ; защо-то тя знай, че ако Българе-ти добыжтъ независимо си священство, то не ще и вѣкы допусти да мами и разорѣва българскый бѣденъ народъ, какъ-то е до сега струвала и днѣсь струва.

Сега вѣче отъ какъ ж побѣдихж Европѣйци-ти подъ Севастополь и и открыхж слабость-тж прѣдъ цѣль свѣтъ, тя обърта вѣкы другж политикж и съ пары и лжи мами простодушны-ты Българы въ мирны и тихы врѣмена да ся преселжтъ въ нейны-ты умразны пустыни, да гы зароби вѣчно!

Българе-ти, кои ся изльгахж и отидѣхж въ 1828 л., като усѣтихж, какво робство гы чѣка, по-голѣма-та чясть остахж въ Влашко и Богданско и отъ тамо ся върнѣхж назадь още прѣди

---

*) Ами днесъ какво правять ? Всѣки човѣкъ, българинъ, който мисли надалечъ и разсѣждава, билъ измѣнникъ спорѣдъ тѣхъ. „Съ насъ е народътъ“, казвать тѣ, т. е. онѣзъ, които неспяйтъ руския камшикъ.

тънзимата въ Турско, въ врѣмя Султана Махмуда, кой-то испроводи тогава и одного си чиновника съ пары да имъ помогне. Това бѣ издѣйствиувалъ покойный князь Ст. Богоридъ. Също и ония, кои бѣхъ мивжли въ 1854 и отишли чякъ въ Бессарабиж, като видѣхъ русско то робство, вървяхъ ся назадъ въ 1856 л. помогнахти отъ паришкыя миръ. Кждѣ отивате вые, мили братия, Видинскы Българе! Знайте ли вые, Русия каква е? Знайте ли какво робство и какви вѣчни мъкы вы чѣкхть тамо? Защо ся не посвѣтувахте съ оныя Българы, кои-то сж были тамо, да ви раскажхть, кждѣ и въ каквхъ ямх искате да ся хвърлите? Ето какви злины вы чѣкхть тамо:

Като ся прѣселите отъ той-зи въздухъ (хава), на кого-то сте родени и научени, съ ваши тѣ жены и малкы дѣчица, до дѣ идете на онова мѣсто, половина ви щете измрѣ и погынж по пжтя, а до дѣ привыкнете на тѣхъ блюдкавы и горчивы пустынскы воды, Богъ знай, колко ще останете! Това е вѣкы знайло отъ цѣль свѣтъ, че когы чьловѣци-ти или животни-ти си мѣнхть въздуха, на кого-то сж ся родили и научили, трѣба непрѣмѣнно да пострадажть съ живота си. Земѣте примѣръ Татарыны, които сж прѣдъ очи ви, и вижте, колко сж измрѣли и колко още

мржтъ отъ какъ сж ся прѣселили! А и тии сж дошли на добъръ и здравъ въздухъ, на плодовиж и веселж земж; ами вие, като идете въ оныя дивы пустыни, дѣ то нѣма ни вода студена, ни шума зелена, ни трѣва цвѣтовита, нѣ едно пусто отъ бузалькъ покрыто диво поле, дѣ-то не може чловѣкъ нити еднж трънкж да види изрелж! Сичкы въ такова едно мѣсто ще ся разболѣйге и повѣч-то отъ васъ ще измржтъ! Какъвъ тяжкъ грѣхъ вие, мили Българи, земате отъ горѣ си? Можете ли понеси вие той-зи грѣхъ? Вие ставате убийци на деца-та си, на домородства-та си! Можете ли вие въ тѣхъ голы и дивы пустыни да направите тугакъ си къщи, да набавите покжщнинж и да ся закрылите отъ онжж свирѣпж и лютж зимж, коя то става по тѣхъ дивы мѣста и ще вы найде безъ покрывъ? Я! смислете, за колко години и съ каквы разноскы и трудове можете направи оныя къщи, покжщнины и нѣтрѣбны приграды, кои-то сте тукъ наишли отъ бабж и отъ дѣда, или сте сами съ толкова мъжкы направили? Ами отъ дѣ ще земате и вещество (кересте) за тѣхъ, като тамо е пуста и страшна пустыня и не расте нито тръне, какъто казахмы? Тамо не ви остава друго, освѣнъ да си ископайте дупкы въ земж-тж и да

живѣйте като къртици (слѣпы мышкы), или да си ископайте гробове и да ся закопайте живи! Дѣ оставжтъ ваши-ти хубави лозия, ливады, нивы и райскы градины? Дѣ остава оная зелена и гж-столистна шума, оная гжста гора и прохладни-ти ѣ сѣнки? Нѣма вѣкы да гы видите, нѣ ще гы сѣнувате на сѣнѣ и ще си уплаквате дни-ты!

Тия пары, що ви обѣщава и ви дава сега лукаво руско правителство, за да вы измами, сж нищо при такыва потрѣбности и нужды, кои-то вы чѣкжтъ тамо и тии сж твърдѣ лесно разно-сжтъ. Съ тѣхъ пары Русия ще вы завържи съ желѣзвы веригы тжй силно, що-то като станете нейни чърни робове, ще гы заплащате вые и потомци-ти ви съ кръвь-тж си и съ живота си? А ето какъ ще вы настанжтъ, щомъ идете тамо: Ще вы продажтъ и сподѣлжтъ на нѣкои-си спяхии (помѣщики), кои-то като ви опрѣдѣлжтъ по еднж часть земж, да си направите по-просты и по-бѣдны още и отъ цыганскы колибы, ще вы каржтъ на силж съ кнута (бичь рускы) денж и нощиж да имъ работите като коние, само за едно облѣкло и за еднж прѣхранж! А и то какво пу-сто облѣкло и прѣхрана? Кожи необработени и черенъ като земж хлѣбъ! Вые ще бждете тѣхни вѣчни робы и тии ще вы продажтъ единъ дру-

гыму си, като добытъкъ, кога-то имъ скымне !
 О ! какъвъ срамъ за васъ ! Тамо нѣма уплаква-
 ние прѣдъ никого си ; зашто отъ онова мѣсто,
 въ кое-то вы заклѣщжтъ единъ пжтъ, не може-
 те ся вѣкы помърднж на никждѣ !

Я ! смыслѣте, мили Българе, какъвъ тя-
 жкъ грѣхъ навлачате на себе си, като отивате
 сами самоволно да заробите домородства-та си ?
 Дѣ оставяте дѣдовы и бащини си гробове ? Тѣх-
 ни-ти души и сѣнкы щжтъ вы прислѣдова дѣ-то
 идете и щжтъ вы всѣкогы мжчи душевно, като
 ви говоржтъ :

« О, неблагодарни сынове ! Дѣ оставихте на-
 ши-тѣ кости ? кой ще да ны прилива и посѣща-
 ва гробове-ты, като ны вые оставяте ! Ные сме
 вы родили и отхранили, оставили сме ви домове,
 лозия, нивы, ливады и другы домашны потрѣб-
 ности, а вые, о неблагодарни сынове, оставяте
 сичко да заустѣй и отивате въ онжж пустж и
 умразнж земж, за да си пжхнете вратове-ты въ
 желѣзень яремъ ! Каква нужда, каквы насилия вы
 накарвжтъ на това скытничество ? Знайте ли вые,
 че ные сме прѣтърпѣли по-вѣчь отъ четьрь сто-
 тинъ години, отъ Делии, отъ Кърджалии, отъ Капж-
 сазы, отъ убийства и грабежи—и пакъ сме увар-
 дили бащино си свято огнище. А вые, днесъ, ко-

га вѣкы сичко ся прѣобърнѣ въ мирѣ и тишинѣ и настахѣ добри времена, за голы само общаннѣ що ви прави Русия, бѣгате и ся прѣселѣте, ставате убийци на само-себе си, на жены-ты си и на дѣца-та си! О! Ваши-тѣ души на онѣзи свѣтъ щѣтъ ся казни за това въ вѣчнѣ-тѣ мѣкѣ и въ пѣкъла! А тѣла-та ви ще теглѣтъ на той-зи свѣтъ отъ руско-то робство и съ кървавы съл-вы ще прѣкарате злочестый си животъ“.

Не е ли срамота за васъ, о Видинскы Българе! да вы замѣнявѣтъ съ Татари-ты и правѣтъ съ васъ трамѣ, като съ нѣкои-си коние или волове! Я! вижте гы тѣхъ Татари, въ какво бѣдно състояние гы е докарала немилостивая Русия! Тии, мислите, отъ добринѣ ли сѣ се ся прѣселили отъ тамо? Не можете ли, окаяни, да разждите до толкова и да разбирете че и васъ ще вы докарѣтъ още въ по-жалостно и по-окаянно отъ тѣхъ състояние! Тии, какъ-то гы гледате, просѣтъ и чѣкѣтъ другы да гы прихранивѣтъ и до сега сѣ измрѣли половината имъ! Не ще ли испатите и вые сѣщѣ-то? Нѣ тии ся намѣрихѣ между васъ, народъ земледѣлскы и работливѣ, ами вые въ рускы-ты дивы и голы пустыни, при кого ще прибѣгнете и отъ кого ще поищете нѣщо-си? . . .

Огъ каквѣхъ неволяхъ ся прѣселявате? Я, размыслѣте, прѣди пятнайси години какво е было въ Българиѣхъ, а сега какво е. Въ царствование-то Султана Абдуль-Меджида отъ день на день ся ублажава състояние-то на раж-тѣхъ, и ако по нѣгдѣ-си още ся остави нѣкои си злоупотребления, тии не ставжтъ по царскѣхъ воляхъ, нѣ и тии полекж-лекж щжтъ ся изтреби и изгладѣ. Въ кое же царство не ся нахожджтъ злоупотребления, чиними отъ чиновниковъ? Въ Русиѣхъ чиновници-ти най-голѣмы свирѣцтва и варварщины чинжтъ надъ бѣдвѣхъ народѣхъ, и мыслѣте ли че то сичко дохожда до царскы-ты уши? Никогы!

А въ Русиѣхъ, освѣнъ голы-тѣ и дивы-тѣ и пустыни, какъ-то казахмы по-горѣ, чѣка вы оно-ва тяжко робство, отъ кое никогы не можете ся вѣкы отърва!

Можете да кажете, че вы заплашвжтъ, и вые за това ся преселѣте; това е една ваша най-голѣма слабость, ако вы съ едно голо и просто заплашване оставѣте бащино си свято огнище, кжщи и покжщѣнины, имане ѣ добыгъкъ, такъвжхъ плодовитжхъ и благорастворенжхъ земѣхъ, коѣхъ наши-ти онѣй-зи храбри и славни праотци съ толкова кървы сжхъ добыли и бранили и прѣславно имя оставили, — да оставѣте сичко това блаженство и да идете

на пусты мѣста, дѣ-то вы чека най-голѣма бѣдность и още вѣчно то робство! Тая ваша по-стѣпка, ако ѿ направите, отъ всѣкого ще ся укори и вые ще бѣдете укорени и поржгани отъ цѣль свѣтъ.

Никакво заплашвание, никакво насилие не трѣба да вы поколебай отъ мѣста-та ви, на кои-то сте ся родили и отхранили, на кои-то сте найшли толкова добрины отъ славны-ты си прадѣды и на кои-то лѣжѣтъ и почивѣтъ нѣхни-ти кости. Никой не може да вы насили да оставите имане-то си, нѣ и ако такава нѣщо-си ся испѣтѣтъ да ви направѣтъ, кое-то никогы невѣрвами да бѣде, вые трѣба, като юнаци, да прѣдпочете-те да пролѣйте крѣвь-тѣ си надъ гробове-ты на дѣды-ты и бащи-ты си, а нѣ да бѣгате като жени и мършави чловѣци.

Трѣба да знайте още, че Н. В. Султана не допуца, а и европейскы-ти сили не оставѣтъ такыва насилия да станѣтъ надъ християны-ты: тии времена вѣкы минѣхѣ, кога-то ся допуцахѣ такыва бѣснила. Примѣра нѣка бѣде на това вамъ Сирия, дѣ-то щомъ ся появи такава нѣщо, Султана и европейскы-ти сили тугакъ-си испратихѣ войскы въ помощь бѣднимъ Християнамъ, умирихѣ сичко и наказахѣ съ най-лютѣ смѣръть убийцы-ты

християнскы. А що трѣба Сирия за примѣръ, и вые сами, Видинскы-ти Българе, знайте и помните още, че прѣди нѣколко години, щомъ ся появихъ и между васъ размирици, Н. В. Султана и другы-ти сили неоставихъ неубузданы-ты нѣкои си Турцы да вы исколжтъ и мжчжтъ, нъ тутакъ-си ся сичко умири, и отъ тогасъ насамъ, не можете го отказа, въ вашъ Видинскъ область много по-добрѣ станж и не вы вѣкы тжй мжчжтъ спахии и другы Турцы, какъ-то е было отъ по-прѣди.

Ные ся надѣймы че ще дойдете въ съзнание и щете послуша гласа на единъ вашъ съотчъственникъ, който ви казва и съвѣтова сичко това отъ чистъ българскъ душиж, и ако сте ся нѣкои-си написали да идете въ пустъ и варварскъ Русиж, ще ся откажете отъ тжж лудость, коя-то ще вы зароби съ дѣца-та ви и женыты вѣчно. А оныя, кои ся вы на това изльгали и наклонили, ще гы изгоните изъ помежду си, като подкупены орждия рускы и като чървы прѣдатели милаго ни отчъства. *)

*) Както днесъ оныя, които сж получили *звонката* монета отъ консулатото и ходять да лжгать проститѣ хорица.

Съ надѣждѣ, че щете послуша тѣя спасител
ны за васъ рѣчи, и щете прѣстанѣ отъ сега на
татакъ за напрѣдѣ да ся селите или разбѣгватѣ
по чюзды земы, оставамъ вашъ съотечьственикъ
молитствующѣ ви здравие и вразумление отъ Богу.

* * *

